

1a: Konsonantenschrift und Vokalisation

Im Hebräischen wurden zuerst nur die Konsonanten geschrieben:

d ד   *w* ו   *j* י   *l* ל
m מ (ם am Wortende)   *sch* ש

שלם
דוד

Oft werden für lange Vokale behelfsweise י (i/e) und ו (u/o) verwendet („Vokalbuchstaben“):

שלום
דויד

Viel später hat man zusätzliche Zeichen erfunden, mit denen alle Vokale dargestellt werden können

(z. B. דִּי *di*   דָּי *da*   דוֹי *do*):

שֵׁלֶם שְׁלֹם
דּוּד דֹּד

Schin [*sch*] _____ ש

Sin [*β*] _____ שׁ

Lamäd [*l*] _____ ל

Mem, Schluss-Mem [*m*] _____ ם ך

Dalät [*d*] _____ ד

Waw [*w (o/u)*] _____ ם ך

Jod [*j (i/e)*] _____ י

Gimäl [*g*] _____ ג

1b Vollvokale

Kamatz [*a*, selten *o*] _____ מְ

Patach [*a*] _____ מַ

Zere [*e*] _____ מֵ

Sägol [*ä*] _____ מֶ

Chirik [*i*] _____ מִ

Cholam [*o*] _____ מֹ

Schuruk, Kubutz [*u*] _____ מֻ מוּ

1c Wortschatz

שָׁלוֹם

Friede, Heil

שֵׁם

Name

גָּדוֹל

groß

מַיִם

Wasser

שָׁמַיִם

Himmel

1d Leseübung

שָׁם שָׁם גָּדוֹל גַּג מֵם מִים יָם מִי
שָׁמַיִם לָמַד שְׁלוֹם יוֹד גִּימָל וּ
וְוִים לֹמַד לָמַד לְמוֹדִים

2a Leseübung

Lies diese bekannten Wörter

שם גדול מים שמים שלום

Was könnte diese Wortverbindung heißen?

שם גדול

He [h] _____ ה

Bet [b/w] _____ ב

Nun, Schluss-Nun [n] _____ נ ן

Kaf, Schluss-Kaf [k/ch] _____ כ ך

Pe, Schluss-Pe [p/f] _____ פ ף

Taw [t] _____ ת

2b Doppelte Aussprache und Verdoppelung

Bei Bet, Kaf und Pe unterscheidet man eine harte (unbehauchte: ב *b*, כ *k*, פ *p*) und eine weiche (behauchte: ב *w*, כ *ch*, פ *f*) Aussprache. Der Punkt für die harte Aussprache heißt *Dagesch*.

Das *Dagesch* kann auch in anderen Buchstaben stehen und bezeichnet oft auch eine Verdoppelung.

2c „Schwa“ – Zeichen für Vokallostigkeit

Schwa [-/ᵉ]

מְ

2d Wortschatz

מֶלֶךְ König

בַּיִת Haus

שֵׁפָה Rand, Lippe, Küste

בֵּן Sohn

שַׁבָּת Sabbat

יָם Meer

2e Der bestimmte Artikel

הַשֵּׁם הַגָּדוֹל
הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל
הַבַּיִת הַגָּדוֹל

2f Nominalsätze (ohne gebeugtes Verb)

דָּוִד מֶלֶךְ
שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ
הַמֶּלֶךְ גָּדוֹל

2g Genitiv-Verbindung

Im Hebräischen verändert sich oft das erste Wort dieser Verbindung. Es steht im *status constructus* (בַּיִת -> בֵּית).

בֵּית הַמֶּלֶךְ
בֵּית דָּוִד
בֶּן דָּוִד
שֹׁפֵת הַיָּם
מֶלֶךְ הַשָּׁמַיִם

3a Leseübung

Lies diese bekannten Wörter

בית

דויד

שלמה

בית המלך

שלמה בן דויד

המלך הגדול

בית דויד

בית שלמה

שפה

שפת הים

בית השלום

3b Ein Personalsuffix

בֵּיתוֹ sein Haus

בֵּיתִי mein Haus

Alef [ʾ (wie in beʾenden)] _____ א

Ajin [ʾ] _____ ע

Zadi, Schluss-Zadi [ʦ] _____ צ

Sajin [s (wie in Rose)] _____ ז

Qof [k] _____ ק

Resch [r] _____ ר

3c Das Hohe Lied Salomos 2,8

קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה-זֶה בָּא

מְדַלֵּג עַל-הַהָרִים
מִקַּפֵּץ עַל-הַגְּבְעוֹת

Stimme קוֹל
Freund דּוֹד
siehe הִנֵּה
dieser זֶה
kommend בָּא
springend מְדַלֵּג
auf/über עַל
Berg הָר
springend מִקַּפֵּץ
Hügel גְּבְעָה

Elberfelder:

Horch, mein Geliebter! Siehe, da kommt er, springt über die Berge, hüpfte über die Hügel.

Luther:

Da ist die Stimme meines Freundes! Siehe, er kommt und hüpfte über die Berge und springt über die Hügel.

3d Erkläre die Formen

דּוֹדִי
קוֹל דּוֹדִי

3e Mehrzahl und Geschlecht

הָרִים <- הָר (männlich)

מְלָכִים <- מְלָכִים (männlich)

גְּבְעוֹת <- גְּבְעוֹת (weiblich)

הָרִים גְּדוֹלִים
הַגְּבְעוֹת הַגְּדוֹלוֹת

männl.

weibl.

Einzahl

גְּדוּלָּהּ גְּדוּל

Mehrzahl

גְּדוּלוֹת גְּדוּלִים

3f Wortschatz

קוֹל

Stimme, Schall

הִנֵּה

siehe

זֶה

dieser

בָּא

kommend

עַל

auf, über

הַר

Berg

4a Leseübung

Lies folgende Wortverbindungen.

הַקּוֹל הַזֶּה
קוֹל גָּדוֹל
קוֹלוֹת גְּדוֹלִים
הַר הַמֶּלֶךְ
בַּא הַמֶּלֶךְ
מְלָכִים בְּאִים
הַיְנָה הַמֶּלֶךְ
הַהָר הַזֶּה
הַמֶּלֶךְ הַזֶּה
הַיְנָה בֵּית הַמֶּלֶךְ עַל הַהָר הַזֶּה

Chet [*ch*] _____ ח

Tet [*t*] _____ ט

Samech [*β*] _____ ס

4b Das Alefbet

אבגד

הוזח

טיכל

מנס

עפצ

קרשת

Die Präposition לְ „zu/für“

לְדוֹד

ד Dalet [d]	ג Gimel [g]	ב Bet [b/w]	א Alef [ʾ]
ח Chet [ch]	ז Sajin [s]	ו Waw [w (o/u)]	ה He [h]
ל Lamed [l]	כך Kaf [k/ch]	י Jod [j (i/e)]	ט Tet [t]
	ס Samech [β]	נו Nun [n]	מם Mem [m]
	צץ Zadi [ts]	פק Pe [p/f]	ע Ajin [ʾ]
ת Taw [t]	ש Schin/Sin [sch/β]	ר Resch [r]	ק Kof [k]

-/e	a	e	ä	i	o	u
	אָ	אַ	אַ	אַ	אָ	אָ
	אֲ				אָ ¹	
		אֵ	אֵ	אֵ	אֹ	אֹ
אִ	אִ		אִ		אִ	

¹Qamatz (אָ) ist o in geschlossener unbetonter Silbe (Qamatz chatuf). Z. B. חֹכְמָה *chochmah* „Weisheit“.

4c Der Gottesname יהוה

יהוה → אֲדֹנָי + יהוה

Die Aussprache des vierkonsonantigen Gottesnamens יהוה (Tetragramm) ist nicht überliefert (vielleicht: *jahwäh*). An seiner Stelle wird meist אֲדֹנָי „Herr“ gelesen (bei Luther als HERR gedruckt). Die Vokalzeichen dieses Wortes wurden zu den Buchstaben des Namens hinzugeschrieben (יהוה). Unkundige christliche Leser haben daher „Jehova“ gelesen.

4d Psalm 26.136,1

הוֹדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב
כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ
הוֹדוּ לַאֲלֵה־שָׁמַיִם
כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ

danket הוֹדוּ
zu/für לַ
denn/weil כִּי
gut טוֹב
Ewigkeit עוֹלָם
Güte חַסֵּד
Gott אֱלֹהִים

Luther:

Danket dem HERRN; denn er ist freundlich, denn seine Güte währet ewiglich. [...]

Danket dem Gott des Himmels, denn seine Güte währet ewiglich.

Elberfelder:

Preist den HERRN, denn er ist gut. Denn seine Gnade währt ewig! [...]

Preist den Gott der Himmel! Denn seine Gnade währt ewig!

4e Personalsuffixe

seine Güte חֶסֶדוֹ < – חֶסֶד
für ihn לוֹ < – לְ

בֵּיתִי	mein Haus	לִי	für mich
בֵּיתְךָ	dein (m.) Haus	לְךָ	für dich (m.)
בֵּיתְךָ	dein (w.) Haus	לְךָ	für dich (w.)
בֵּיתוֹ	sein Haus	לוֹ	für ihn
בֵּיתָהּ	ihr Haus	לָהּ	für sie

בֵּיתֵנוּ	unser	לָנוּ	für uns
בֵּיתְכֶם	euer (m.) Haus	לְכֶם	für euch (m.)
בֵּיתְכֶן	euer (w.) Haus	לְכֶן	für euch (w.)
בֵּיתָם	ihr (m.) Haus	לָהֶם	für sie (m.)
בֵּיתָן	ihr (w.) Haus	לָהֶן	für sie (w.)

4f Wortschatz

לְ

zu, für

יהוה

Gottesname, lies *adonaj*

כִּי

dass, denn, weil, wenn

טוֹב

gut

עוֹלָם

Urzeit, Dauer, Ewigkeit

חֶסֶד

Güte, Gnade

אֱלֹ

Gott

5a Leseübung

Lies die folgenden Wortverbindungen

לְעוֹלָם

חֶסֶד

חֶסֶד יְהוָה

לְעוֹלָם חֶסֶד

בֵּית אֵל

בֵּית מֶלֶךְ טוֹב

הַר יְהוָה

בֵּית אֵל עַל הַר יְהוָה

יְהוָה בָּא לְבֵיתוֹ

הַר הַבַּיִת

5b Psalm 92,13

צְדִיק כִּתְמָר יִפְרַח
כְּאַרְז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגֶּה

gerecht צְדִיק
wie כִּי
Palme תְּמָר
grünen פִּרַח
Zeder אֶרֶז
in/an בְּ
wachsen שָׁגָה

Luther:

Der Gerechte wird grünen wie ein Palmbaum, er wird wachsen wie eine Zeder auf dem Libanon.

Elberfelder:

Der Gerechte wird sprossen wie die Palme, wie eine Zeder auf dem Libanon wird er emporwachsen.

Die Wurzel (z. B. פִּרַח): (meist) 3 Konsonanten als Basis

er grünte פִּרַח
er wird grünen יִפְרַח
grünend פּוֹרֵחַ

5c Präposition und Artikel

Die Präpositionen בְּ, כִּי und לְ verbinden sich so mit dem Artikel, dass das ה ausfällt, aber die Vokalisation und folgende Verdoppelung des Artikels erscheint:

תְּמָר <— כִּתְמָר
הַתְּמָר <— כִּתְמָר

5d Die Beugung von Verben

Afformativkonjugation (AK, meist Vergangenheit);
 Präformativkonjugation (PK, meist Zukunft)

Verb-Wurzel קום „aufstehen“

PK			AK		
„wird auf- stehen“			„stand auf“		
קום	י	er	קם		er
קום	ת	sie	ה	קמ	sie
קום	ת	du (m.)	ת	קמ	du (m.)
י	קומ	ת	ת	קמ	du (w.)
קום	א	ich	תי	קמ	ich
„werden auf- stehen“			„standen auf“		
ו	קומ	י	ו	קמ	sie
נה	קומ	ת			
ו	קומ	ת	תם	קמ	ihr (m.)
נה	קומ	ת	תן	קמ	ihr (w.)
קום	נ	wir	נו	קמ	wir

5e Wortschatz

כִּי wie

בְּ in, an, durch

וְ/וֹ und, aber

צַדִּיק gerecht

שָׂמַח sich freuen

אֶרֶץ Erde, Land

5f Psalm 96,11

יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם
וְתִגַּל הָאָרֶץ
יִרְעַם הַיָּם וּמַלְאוֹ

s. freuen שָׂמַח
und וְ/וֹ
jubeln גִּיל
brausen רָעַם
Fülle מְלֵא
Er- אֶרֶץ
de/Land

Luther:

Der Himmel freue sich, und die Erde sei fröhlich, das Meer brause und was darinnen ist.

Elberfelder:

Es freue sich der Himmel, und es frohlocke die Erde!
Es brause das Meer und seine Fülle!

5g Wortschatz (zu Ps 96,1–2)

שִׁיר   Lied

חֲדָשׁ   neu

בְּרָכָה   Segen

יוֹם   Tag

לַיְלָה   Nacht

אֶרֶץ   Erde, Land

6a Leseübung

Lies die folgenden bekannten Wörter und Wortverbindungen:

צדיק

יקום הצדיק

חסד

עולם

חסד עולם

בית

בית הצדיקים

ביתו

הצדיק בביתו

מלך

ישמח המלך

ישמחו השמים

תשמח הארץ

6b Ps 42,2; 84,3

צְמָאָה נַפְשִׁי לֵאלֹהִים לְאֵל חַי
לִבִּי וּבִשָׂרִי יִרְנְנוּ אֶל אֵל-חַי

dürsten צמא
Seele נפש
Gott אֱלֹהִים
lebendig חַי
zu אֶל
Herz לֵב
Fleisch בִּשָׂר
jubeln רָגַן

Elberfelder:

Meine Seele dürstet nach Gott, nach dem lebendigen Gott:

mein Herz und mein Leib, sie jauchzen dem lebendigen Gott entgegen.

Luther

Meine Seele dürstet nach Gott, nach dem lebendigen Gott.

mein Leib und Seele freuen sich in dem lebendigen Gott.

6c Wortschatz

נַפְשׁ Seele, Leben, Selbst

אֱלֹהִים Gott

חַי lebendig

לֵב Herz

בִּשָׂר Fleisch

6d Stammesmodifikationen

Grundstamm	Modifikation
סָגַר er verschloss	N-Stamm (<i>Nifal</i>) נִסְגַּר er war eingeschlossen
לָמַד er lernte	Dopplungs-Stamm (D-Stamm, <i>Piel</i>) לִמַּד er lehrte
מָלַךְ er war König	H-Stamm (<i>Hifil</i>) הִמְלִיךְ er machte zum König
קִדַּשׁ er war heilig	D-Stamm mit T-Präfix (<i>Hitpael</i>) הִתְקַדַּשׁ er heiligte sich

7 Wortschatz (zu Gen 16) A

אִשָּׁה, אִשָּׁת   Frau

לֹא   nein, nicht

אָמַר   sprechen

שָׁמַע   hören

וַתִּקַּח   und sie nahm (Wz. לקח)

אֶל   zu, in Richtung

8 Wortschatz (zu Gen 16) B

יָלַד zeugen, gebären

נָא doch!

מִן von, aus

אֲוִלַּי vielleicht

בָּנָה bauen

כָּל- ganz, jeder (*kol-*)

9 Wortschatz (zu Gen 16) C

אֶת *Akkusativpartikel*

עָשׂוֹר zehn

שָׁנָה Jahr

יָשַׁב sitzen, wohnen

נָתַן geben

אִישׁ Mann